

PROLOOG

Vicomte Michel Gascault was zeker geen spion. Hij zou de term minachtend hebben afgewezen als die in verband met hem zou worden gebruikt. Het was vanzelfsprekend dat de Franse ambassadeur aan het Engelse hof alle interessante gegevens bij terugkeer zou melden aan zijn vorst. Het was ook waar dat vicomte Gascault behoorlijk wat ervaring had opgedaan in zowel de koninklijke paleizen van Europa als op het slagveld. Hij wist wat koning Charles van Frankrijk waarschijnlijk wilde weten en met dat in zijn achterhoofd hield vicomte Gascault zorgvuldig bij wat er om hem heen plaatsvond, al was het bedroevend weinig. Spionnen waren groezelige mannen van lage komaf, die zich verborgen in deuropeningen en geheime wachtwoorden tegen elkaar fluisterden. Vicomte Gascault, daarentegen – *‘d’un autre côté’*, zoals de Fransen zeiden – was een Franse edelman, die net zo ver boven dat soort dingen stond als de zon boven de aarde.

Deze en soortgelijke gedachten waren het enige waarmee hij zich tijdens zijn loze uren kon vermaken. Hij zou koning Charles zeker melden hoe hij drie lange dagen was genegeerd, terwijl hij duimen draaide in een weelderig vertrek in Westminster Palace. Het was hem opgevallen dat de bedienden die tot taak hadden om voor hem te zorgen zich nauwelijks wasten, hoewel ze direct voor hem klaarstonden. Een van hen rook onmiskenbaar naar paard en urine, alsof hij normaliter in de koninklijke stallen werkte.

Maar Gascault kon niet ontkennen dat in al zijn lichamelijke behoeften werd voorzien, al liet de zorg voor hem als ambassadeur te wensen over. Aan het begin van elke dag kleedden zijn eigen

bedienden hem in de prachtigste gewaden en mantels die hij bezat, geselecteerd uit de enorme overvolle koffers die hij uit Frankrijk had meegebracht. Hij was nog niet genoodzaakt geweest om dezelfde kleurencombinatie een tweede keer te dragen, en als hij had gehoord dat een van de Engelse keukenhulpen hem de 'Franse pauw' noemde, stoorde dat hem helemaal niet. Felle kleuren brachten hem in een goede bui en hij had bijzonder weinig anders om zijn tijd mee te verdoen. Hij wilde niet aan het voedsel denken dat hem werd geserveerd. Het was duidelijk dat ze een Franse kok hadden ingehuurd; en al even duidelijk dat de man niets ophad met zijn landgenoten. Gascault rilde toen hij aan sommige van de slappe gerechten dacht die op zijn tafel waren verschenen.

De uren kropen voorbij als op een begrafenis, en hij had elke regel van zijn officiële papieren allang gelezen. Bij het licht van een kandelaar nam hij uiteindelijk een muisgrijs boek ter hand, dat helemaal vol stond met zijn aantekeningen en opmerkingen. *De Sacra Coena* van Berengarius was inmiddels een van Gascaults lievelingsboeken. De verhandeling over het Laatste Avondmaal was, uiteraard, verbannen door de Kerk. Elk thema dat de mysteriën van lichaam en bloed betrof, wekte de aandacht van pauselijke fanatici.

Gascault had zich al lang geleden de gewoonte eigen gemaakt om boeken te vinden die waren voorbestemd om op de brandstapel te komen, om er vervolgens zijn eigen gedachten mee in vuur en vlam te zetten. Hij wreef met zijn handen over het omslag. De oorspronkelijke boekband van het boek was verwijderd en tot as verbrand, natuurlijk. Die as was vervolgens zo fijn gestampt, dat geen onderzoekende hand ooit zou kunnen raden wat die eens was geweest. Het ruwe, gevlekte leer was een bedroevende noodzaak in een tijd dat mannen er zoveel genoeg in schepten elkaar te verraden aan hun meesters.

De uiteindelijke oproep onderbrak zijn lezen. Gascault was gewend geraakt aan de galmende bel die hem elk heel en halfuur uit zijn slaap haalde en zijn spijsvertering minstens net zozeer ont-

regelde als de arme duiven die slap op zijn bord lagen. Hij had de tijd niet bijgehouden, maar realiseerde zich wel dat het laat was toen de paardenbediende, zoals hij hem had gedoopt, gehaast zijn vertrekken binnenkwam.

‘Burggraaf Gas-kool, u bent ontboden,’ zei de jongen.

Gascault gaf geen blijk van irritatie over de manier waarop hij een trotse naam verhaspelde. De jongen was zonder twijfel een dwaas en Onze-Lieve-Heer verwachtte mededogen met zulke arme kerels. Dat had zijn moeder tenminste altijd beweerd. Hij legde zijn boek zorgvuldig op de armleuning van zijn stoel en kwam overeind. Alphonse, zijn kamerdienaar, stond slechts een stap achter de knaap. Gascault liet zijn blik op het boek vallen, wetende dat dit voor zijn dienaar genoeg was om het boek tijdens zijn afwezigheid uit andere handen te houden. Alphonse knikte abrupt en boog diep, terwijl de paardenjongen verbaasd naar deze pantomime tussen beide mannen keek.

Vicomte Gascault gordde zijn zwaard om en liet Alphonse zijn gele mantel om zijn schouders hangen. Toen hij zijn blik nogmaals op zijn stoel liet vallen, was het boek op de een of andere wijze verdwenen. Zijn bediende was zonder twijfel de vleesgeworden discretie, en niet alleen omdat zijn tong ontbrak. Gascault liet met een knikje zijn dank blijken en stevende achter de jongen aan door de buitenste vertrekken naar de koude gang daarbuiten.

Daar wachtte een gezelschap van vijf mannen hem op. Vier van hen waren overduidelijk soldaten en droegen een koninklijk wapenkleed over hun maliënkolder. De laatste droeg een mantel en tuniek over een broek, alles van net zo dikke stof en goede snit als zijn eigen kleding.

‘Vicomte Michel Gascault?’ vroeg de man.

Gascault hoorde de perfecte uitspraak en glimlachte.

‘Ik heb die eer. Ik ben tot uw dienst...?’

‘Richard Neville, graaf van Salisbury en kanselier. Mijn excuses voor het late uur, my lord, maar u wordt verwacht in de vertrekken van de koning.’

Gascault voegde zich moeiteloos naar het tempo van de man en negeerde de soldaten die hen met veel gekletter volgden. Hij had in zijn carrière vreemdere dingen meegemaakt dan een midernachtelijke ontmoeting.

‘Om de koning te spreken?’ vroeg hij schalks, terwijl hij de graaf scherp opnam. Salisbury was geen jonge man, maar hij zag er in de ogen van de Fransman pezig en gezond uit. Het zou niet verstandig zijn te laten blijken hoezeer het Franse hof op de hoogte was van koning Henry’s slechte gezondheid.

‘Het spijt me u te moeten mededelen dat Zijne Koninklijke Hoogheid, koning Henry, wordt gekweld door een koortsaanval, een tijdelijke kwaal. Ik hoop niet dat ik u schoffeer, maar ik moet u vanavond naar de hertog van York begeleiden.’

‘My lord Salisbury, het spijt me *verschrikkelijk* om zoiets te moeten horen,’ antwoordde Gascault. Hij zag hoe Salisbury zijn ogen licht samenknep en hij moest een glimlach onderdrukken. Ze wisten allebei dat er families waren aan het Engelse hof die sterke banden hadden met Frankrijk, hetzij door bloed of titels. Het idee dat de Franse koning niet op de hoogte was van elk detail van koning Henry’s ziekte, was slechts een spel dat tussen hen werd gespeeld. De Engelse koning was al maanden nagenoeg bewusteloos, zo diep in een lethargische toestand verzonken dat men hem niet bij bewustzijn kon krijgen. Het was niet voor niets dat zijn edelen een van hen hadden benoemd als Beschermer en Verdediger van het Rijk. Richard, hertog van York, was koning in alle opzichten behalve in naam en, in alle eerlijkheid, vicomte Gascault was totaal niet geïnteresseerd in een ontmoeting met een koning die in een permanente slaaptoestand verkeerde. Hij was gestuurd om te oordelen over de kracht van het Engelse hof en hun bereidheid om hun belangen te verdedigen. Gascault liet zijn plezier even doorschijnen in zijn ogen voordat hij die emotie weer onderdrukte. Als hij rapporteerde dat ze zonder koning Henry verzwakt en verloren waren, zou Gascaults woord alleen al honderd Franse schepen brengen, die elke Engelse havenstad zouden plunderen en plat-

branden. De Engelsen hadden vaak genoeg precies hetzelfde in Frankrijk uitgehaald, wist hij zich te herinneren. Misschien was het tijd dat ze een koekje van eigen deeg kregen.

Salisbury leidde het gezelschap door een eindeloos aantal gangen en vervolgens twee trappen op naar de koninklijke vertrekken. Zelfs op dit late uur straalde Westminster Palace van de lampen die slechts enkele passen uit elkaar stonden. Desondanks rook Gascault de vochtigheid in de lucht, een oude schimmelgeur doordat de rivier zo dichtbij lag. Toen ze bij de laatste, bewaakte deur aankwamen, moest hij de neiging onderdrukken om zijn mantel en kraag recht te trekken. Alphonse zou hem nooit hebben laten vertrekken als zijn kleding niet goed zat.

De soldaten vertrokken, en de deur werd geopend door wachters die erachter stonden. Salisbury stak zijn hand uit om de ambassadeur voor te laten gaan.

‘Na u, vicomte,’ zei hij. Hij had doordringende ogen, realiseerde Gascault zich, terwijl hij boog en naar binnen liep. Er ontging de man niets, en hij nam zich voor om op zijn hoede te zijn. De Engelsen hadden vele eigenschappen: corrupt, opvliegend, hebzuchtig, een hele rij zonden. Maar niemand had ze gedurende de hele wereldgeschiedenis ooit dom genoemd. Maakte God hen maar zo! Koning Charles zou hun steden en kastelen binnen één generatie in zijn greep hebben.

Achter zijn rug sloot Salisbury zachtjes de deur en Gascault bevond zich in een vertrek dat kleiner was dan hij had verwacht. Het was voor een Beschermer en Verdediger wellicht de juiste keus om zich niet met de pracht en praal van het koninklijke paleis te omgeven, maar de stilte van dat vertrek bezorgde Gascault een rilling over zijn rug. De ramen waren even zwart als de nacht daarbuiten en de man die opstond om hem te begroeten, was in dezelfde kleur gekleed, bijna verborgen in de schaduw van zuinig brandende lampen waaruit hij naar voren kwam.

Richard, hertog van York, stak zijn hand op en wenkte Gascault. De Fransman voelde zijn nekharen overeind komen van bijgelo-

vige angst, maar liet niets blijken van zijn ongemak. Terwijl hij naar voren stapte, keek hij om, maar het enige vreemde wat hij daar zag, was dat Salisbury hem onverstoorbaar observeerde.

‘Vicomte Gascault, ik ben York. Het doet mij plezier u hier te verwelkomen, en het spijt me zeer dat ik u al zo snel naar huis moet sturen.’

‘My lord?’ vroeg Gascault verbijsterd. Hij nam plaats op de plek die York hem aanwees en probeerde zijn gedachten op een rijtje te krijgen, terwijl de man aan de andere kant van de tafel ging zitten. De Engelse hertog was gladgeschoren, had vierkante kaken, maar zag er in het zwart vrij slank uit. Terwijl Gascault hem aankweek, duwde York met een hand wat losse haren van zijn voorhoofd. Hij liet daarbij zijn hoofd naar een kant hangen, maar zijn blik bleef onafgebroken op Gascault gericht.

‘Ik ben bang dat ik dit niet begrijp, lord York. Vergeef me dat ik nog niet op de hoogte ben van de juiste aanspreektitel voor een Beschermmer en Verdediger.’ Gascault keek rond of hij ergens wijn of voedsel kon ontdekken, maar er was niets anders te zien dan het warme gouden eiken van de tafel, die zich leeg voor hem uitstrekte.

York keek hem aan zonder met zijn ogen te knippen en fronste zijn wenkbrauwen.

‘Ik was luitenant van de koning in Frankrijk, vicomte Gascault. Ik weet zeker dat u daarvan op de hoogte bent gebracht. Ik heb op Franse bodem gevochten en landerijen en titels verloren aan uw koning. Dit alles weet u. Ik vermeld dit alleen om u eraan te herinneren dat ik, op mijn beurt, Frankrijk ken. Ik ken uw koning en, Gascault, ik ken u.’

‘My lord, ik kan alleen maar aannemen...’

York negeerde zijn woorden alsof hij niet had gesproken.

‘De koning van Engeland slaapt, vicomte Gascault. Zal hij ooit ontwaken? Of sterft hij in zijn bed? Hier heeft iedereen het erover. Ik twijfel er niet aan dat het in Parijs niet anders is. Is dit de kans waar uw koning zo lang plannen voor heeft gemaakt, waar hij zo

lang op heeft gewacht? Jullie, die niet sterk genoeg zijn om Calais van ons af te nemen, jullie dromen van Engeland?’

Gascault schudde zijn hoofd. Zijn mond was al open om een ontkenning uit te spreken. York hield zijn hand op.

‘Ik nodig u uit, Gascault. Gooi uw dobbelstenen. Waag uw kans, terwijl koning Henry sluimert. Ik zal snel weer op het land staan dat eens van mij was. Ik zou weer met een leger over Franse bodem marcheren, als ik de kans kreeg. Alstublieft, overweeg mijn uitnodiging. Het Kanaal stelt niets voor. De koning is maar een man. Een soldaat, nou ja, als hij een Engels soldaat is, is hij nog steeds maar een man, nietwaar? Hij kan falen. Hij kan sneuvelen. Neem het tegen ons op terwijl onze koning slaapt, vicomte Gascault. Bestorm onze muren. Zet voet aan wal in onze havens. Ik heet u welkom, net zoals onze bevolking u allen welkom zal heten. Ik geef toe dat het misschien een nogal ruw welkom zal zijn. We zijn een ruw volk. Maar we hebben schulden in te lossen en we zijn genereus voor onze vijanden. Voor iedere slag die ons wordt toegebracht, geven wij er drie terug en we kijken niet naar de kosten. Begrijpt u me, vicomte Gascault? Zoon van Julien en Clémence? Broer van André, Arnaud en François? Echtgenoot van Eludie? Vader van twee zonen en een dochter. Moet ik hun namen noemen, Gascault? Zal ik uw woning omschrijven, met de rode pruimbomen aan weerszijden van de poort?’

‘Genoeg, monsieur,’ zei Gascault rustig. ‘Uw bedoeling is duidelijk genoeg.’

‘Dat vraag ik me af,’ zei York. ‘Of moet ik misschien een bevel verzenden dat sneller vliegt dan u kunt rijden, sneller dan u kunt varen, zodat u bij thuiskomst mijn bedoeling even goed en even volledig begrijpt als ik haar in gedachten heb? Ik ben daar graag toe bereid, Gascault.’

‘Alstublieft niet, my lord,’ antwoordde Gascault.

‘Alstublieft?’ zei York. Zijn gezichtsuitdrukking was hard, verduisterd door de zwak brandende lampen, alsof er een schaduw over zijn kaak kroop.

‘Ik neem mijn beslissing na uw vertrek. Er wacht een schip op u, Gascault – en er wachten mannen om u naar de kust te brengen. Wat u ook aan uw koning zult rapporteren, ik wens u al het geluk dat u verdient. Goedenacht, vicomte Gascault. Voorspoedige reis.’

Gascault kwam op trillende benen overeind en liep naar de deur. Salisbury hield zijn hoofd gebogen terwijl hij de deur voor hem opende, en de Fransman haalde angstig diep adem toen hij de soldaten zag die hem opwachtten. In het halfduister maakten ze een dreigende indruk en hij gilte bijna toen ze hem voor lieten gaan en rechtsomkeert maakten om hem af te marcheren.

Salisbury sloot de deur zachtjes.

‘Ik denk niet dat ze zullen komen – in ieder geval niet dit jaar,’ zei hij.

York snoof.

‘Ik zweer je, ik hink op twee gedachten. We hebben de schepen en de mannen, als ze me zouden volgen. In plaats daarvan wachten ze als honden, om te zien of Henry ontwaakt.’

Salisbury antwoordde niet direct. York zag zijn aarzeling en glimlachte vermoed.

‘Het is nog niet te laat, denk ik. Laat de Spanjaard nog maar komen. Dan zal ik hem ook mijn verhaal vertellen.’